

למטייל

שהפתח לי שביילי השכל עד שאכנס בחדרי התורה הקדושה ואזכה לבנם ולטייל בתורתך הקדושה מחדר לחדר ומפלאטיין לפלאטיין ומחיבב לחיבב ומכבד לעליה ומעליה לעליה

גליון מס'

19

ויצא - וישלח תשפ"ד

תורה

יב

ליקו"מ תניא

גליון דו שבועי למטיילים בתורת רביה"ק בסדר התורה הזמנית

חיים של תורה

נקודות לחיים מ'התורה הזמנית'

בלי שום חכמות

בדרכי התמימות והפשיטות, כמה שזה נשמע פשוט, יש עומק.

מי שהוא פשוט ותמים מאליו, אין צורך ללמוד דרכי תמימות, אבל ככל שהעולם טעה והתחכם, אחרי שכבר עין הדעת נאכל וכולנו טעמנו ממנו, מוכרחים אנו ללמוד מהחכם והתמים שלא הייתה שום סתירה בין חכמתו לתמימותו, דרכים עמוקות בחכמה אמיתית שכולה תמימות.

"ועיקר היהדות הוא רק יליף בתמימות ובפשיטות בלי שום חכמות, ולהסתפל בכל דבר שעושה שיהיה שם השם יתברך ולבלי להשיג כלל על כבוד עצמו, רק אם יש בזה כבוד השם יתברך יעשה ואם לאו לאו."

את דרכי התמימות, אנו צריכים ללמוד מתוך תורה זו. אחרי שרבינו הזכיר בתורה זו לשון כזו, שעיקר היהדות היא ללכת בתמימות ופשיטות, בהכרח שבכל פינה ופינה שאתה פונה בתורה זו נלמדים יסודות גדולים בכל דרכי התמימות, דרכי היהדות.

ישנם רבים וטובים, שטעו ונכשלו בדיוק בנקודה הזאת.

כאשר מתבוננים על כל דבר ודבר שרוצים לעשות, אם יש בדבר זה 'כבוד עצמו', אם לא נגזים אז נאמר שכמעט תמיד, בכל דבר שכל אחד עושה, יש בדבר שעושה 'כבוד עצמו', ועל כן אם נרצה לעבוד בדרך ומהלך כזה שאנו לא נעשה דברים שיש בהם כבוד שלנו, מירב הסיכויים שנמצא את עצמנו בטלים לגמרי מעבודת ה' ח"ו.

אולי יש אפשרות לטעות קצת בדבריו הקדושים, שגם כאן, נאמר כדבר הזה. שהאדם צריך לבלי להשיג על כבוד עצמו כלל. דהיינו שיראה לעשות את כל הדברים שהם יהיו נקיים

מהתערבות של פניות וכבוד עצמו. אבל באמת כאשר נסתכל בעין האמת בדברי רבינו נראה להיפך.

עיקר הדגש בדבריו, שרק כאשר האדם רואה שאין במה שהוא עושה כבוד ה', אזי לא יעשה. וכדבריו הקדושים: "רק אם יש בזה כבוד השם יתברך יעשה ואם לאו לאו", האפשרות שלא לעשות משהו, היא רק כאשר אין שם כבוד ה', ובלעדי התנאי הזה, כל זמן שיש שם כבוד ה',

כאשר האדם מתחזק לחפש את ה' ולצעוק איה, כשהכל שחור ולא נוצץ, כשאין שום תקווה ושום דבר טוב להיאחז בו. אזי מאירה הנקודה שהיא בלתי לה' לבדו, והיא זו שמתעוררת מתוך החושך הגדול ביותר, היא הנקודה שיהודי באמת רוצה רק את כבוד ה', שהרי כבוד עצמו אין לו כלל.

אזי כל אחד צריך לעשות כל דבר, אפילו אם מעורב בו כבוד עצמו.

כאשר רבינו אומר שהאדם צריך 'לא להשיג על כבוד עצמו כלל', הכוונה שאפילו במקומות שבהם כבוד ה' מתנגש עם כבוד עצמו, אזי הוא צריך לעשות את מה שיעלה ממנו כבוד שמים, אבל לא לבטל דבר אחד שיש בו כבוד שמים בגלל שיש בו גם כבוד עצמו.

ואדרבה, עצם הרצון של האדם, וההתעסקות יתר על המידה בנקיות הדבר שעושה שלא יהיה בו כבוד עצמו, הם אלו הדרכים המקולקלות של מי שהולך אחר שכלו וחכמתו, ובאמת באמת הוא בעצמו אינו שם לב שכמה הוא רוצה את כבוד עצמו בכך שהוא רוצה לעשות רק דבר שאין בו שום כבוד עצמו. לא להשיג על כבוד עצמו כלל, זה לא להשיג אפילו על זה שלא יהיה כבוד עצמו.

כשזה כך אז הוא בתמימות ופשיטות. אם יהודי עושה את מה שה' רוצה, בתמימות ופשיטות, לא פחות ולא יותר, לא להוסיף ולא לגרוע, אלא בתמימות ופשיטות, אז אפילו שיש בזה גם כבוד עצמו, העיקר שלא ישגיח בזה כלל.

המבחן האמיתי של מי שאינו משגיח על כבוד עצמו, ההתגלות של נקודת הלב הפנימית ביותר, ההתגלות של המאמר הסתום שבעומק הלב של כל יהודי, זה בעת הירידה, כשאדם נופל למקומות רחוקים.

כאשר האדם מתחזק לחפש את ה' ולצעוק איה, כשהכל שחור ולא נוצץ, כשאין שום תקווה ושום דבר טוב להיאחז בו. אזי מאירה הנקודה שהיא בלתי לה' לבדו, והיא זו שמתעוררת מתוך החושך הגדול ביותר, היא הנקודה שיהודי באמת רוצה רק את כבוד ה', שהרי כבוד עצמו אין לו כלל.

זהו גם קורבן עולה.

כל הקורבנות שאינם עולה לה', יש בהם חלקים שעולים ומוקרבים על גבי המזבח, אבל יש בהם חלקים גם שנאכלים על ידי הכוהנים או הבעלים. יש בהם בחינה של כבוד שמים אבל יש בהם גם בחינה של כבוד עצמו. ובאמת צריכים להקריב גם כאלו קורבנות.

אבל מתי האדם זוכה לעשות משהו שיש בו רק כבוד ה'. מתי זוכים להקריב קורבן עולה שהוא כולו כליל אשה לה' ואין בו שום חלק שאינו עולה לריח ניחוח אישה לה'.

זה נעשה רק בבחינת "ואיה השה לעולה" שבחינת 'איה', החיפוש והבקשה מתוך עומק החושך, זה עולה כליל לה', בזה יש רק כבוד ה' בלי שום כבוד עצמו.

יו"ל ע"י רשת הכוללים ליקוטי מוהר"ן שע"י ארגון "לטייל בתורתו" קו לסלסל בתורתו | טעמו וראו כי טוב ה' 04-627-73-13 דוא"ל: 046277313@gmail.com

להיפרע מהרשעים שמאבדין את העולם וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם⁴. וכפ"ל מאמר ומאמר יש בו בחינת כבוד מיוחד לאותו מאמר שיהיה שרשו של אותו מאמר, כי הכבוד הוא שרשו הפ"ל של כל הבריאה כפ"ל⁵.

בכל הבריאה יש כבוד ה'

וזה בחינת הפסוק (תהלים כט) "ובהיכלו בלו אומר כבוד"¹¹ שבו מרומז שההיכל שהוא כלליות הבריאה, כולו 'אומר' מלשון 'מאמר', דהיינו שכלל מאמר מלבד מה שיש לו שורש של כבוד, גם מלוכנש בו כבודו ותקופתו בתוכו, שיעל ידי זה נברא העולם גם כאשר אין בו באופן גלוי שום כבוד לה' ואפילו ממש להיפך.

כי באמת "מלא כל הארץ כבודו" (ישעיה ו) של השי"ת, ואפילו פעבירות ודברים רעים הם ושלום שישם אין כבודו ותקופתו גלוי, כי זה נגד רצונו יתברך בבחינת (ישעיה מב) "אני ה' הוא שמי וקבדו אחר לא אתן ותהילתי לפסילים" שיש גבורה שהשם יתברך עשה דהכבוד הגלוי ש"לא יתפשמ דשם לאותם דברים רעים, כדי שהם לא ייקחו את כבוד ה' לעצמם.

ואף על פי שנאמר לעיל ש"מלא כל הארץ כבודו" ולכאורה זה כולל גם את אותם דברים רעים, עם כל זה יש גבורה במהות הכבוד בעצמו, שש"מניע הכבוד מקומות הני"ס, ש"לא יצא דשם באופן גלוי כמו שהוא מתגלה במקומות שאינם רעים ומטונפים, בבחינת וקבדו אחר לא אתן כפ"ל שהכבוד כביכול לא יהיה 'שייך' לאותם מקומות, ויש גבורה דכל כבוד וקבדו מכל החלקים והסוגים שפ"ל ב"ש ב"ש מאמר ומאמר מיעשרה מאמרות כפ"ל, ש"לא יתפשמ מקומות החיצונים כפ"ל¹².

אך דע, כי אף על פי כן - למרות שבאמת יש גבול לכבוד, גוודאי גם הם מקבלים חיות מנונה ותקופתו ועל כן בהכרח שיש שם איזה בחינה אחרת של כבוד, שהרי שורש כל הבריאה זה הכבוד, ואפילו מקומות המטונפים של תאוות רעות וכל מיני לכלוכים שיש בגשמיות ורחוניות, או בתי עבודה וז"ה שהם מסתירים ממש אותו יתברך בכפירותיהם, צריכין גם כן לקבל חיות מנונה ותקופתו ובלא זה אין להם שום חיות.

גם כשנופל - הירידה תכלית העליה

ואפילו כשנופל הם ושלום לפסיקות בגלל שטעה והלך אחרי שכלו, ויש פעמים שנופלתו שנפל מחמת שהלך אחר שכלו ודו"ה מאד מאד רחמנא צ"ע, שנופל על ידי שכלו לפסיקות והררורים בכמה בחינות, ומתקרה אפילו אחר השם ותקופתו על כל אופני מציאותו ודרכי הנהגתו, אף על פי כן למרות שנפילתו הזאת קשה מאוד, יש לו תקווה לשוב אל ה', כי הנפילה והירידה היא תכלית העליה כי באמת יש מכוון גדול בזה שבעומק ירדתו יגלה מעתה את כבוד ה' וכמבאר להלן⁴.

כי דע הקדמה אחת הנוגעת לעניין כבוד ה' המוזכר לעיל, כי שורש כל מטרות הבריאה על ידו יתברך הוא הקבדו שהרי הכבוד הוא מציאות שמתאפשרת רק כאשר יש כביכול בריאה נפרדת, כי הכבוד הוא תמיד 'מוזולתו', שיש שני דברים נפרדים כביכול, והאחד מכבד את חברו⁵. והראיה לכך שכל הבריאה היא בשביל כבודו יתברך כי מובא בגמרא ש"כ"ל מה שברא הקדוש ברוך הוא הן בכלליות העולמות, והן בפרטיות כל מה שנמצא ונברא בתוך העולמות, לא בראו אלא כבודו שייצא ויתגלה מזה כבוד ה', כמו שכתוב בישעיה "כל הנקרא בשמי וקבדו בראיתו וכו'" (יומא אה), ומאחר שהכבוד נברא בשביל כבודו ותקופתו שיתגלה מזה, נמצא שכל כבודו ותקופתו הוא שורש כל הבריאה ולא רק מטרה ופועל שייצא מהבריאה. ואף על פי שהכבוד כולו אהד שהרי שורש הבריאה זה כבוד ה' ואחדותו ואין בזה חלקים שונים, על כל זה - למרות זאת, בהבריאה יש חלקים שונים שנבראו בששת ימי בראשית והם חלוקים זה מזה, וככל חלק חלק מהבריאה שנבראה לכבוד ה' יש בו בחינת כבוד מיוחד שהשי"ת מתכבד ממנו, שיהיה שרשו הפרטי של אותו חלק כפ"ל⁶.

וזה בחינת מה שכתוב במשנה (אבות פרק ה): פעשרה מאמרות נברא העולם שהם תשע פעמים המילה 'ויאמר' שכתובה בפרשת בראשית בששת ימי הבריאה והעשירית זו המילה 'בראשית' בעצמה שגם היא נחשבת למאמר⁷. והלא במאמר אהד יכ"ח הבריאות שהרי היה יכול לכתוב פעם אחת 'ויאמר' בתחילת מעשה בראשית ולמנות תחתיו את כל מעשה בראשית⁸. ואם כן לכאורה קשה למה צריך היה לחלק את זה לעשרה מאמרות שונים אלא הסיבה שזה נחלק לעשרה מאמרות היא בשביל שבר ועונש נברא בעשרה מאמרות

בתורה זו רבינו מגלה את הדרך שבה הירידה הגדולה ביותר, שנגרמת על ידי 'חכמות ושכלים' מיותרים, שבעקבותיהם האדם נופל לחפש רק את כבוד עצמו, אך ירידה זו הופכת לעליה גדולה עוד יותר, על ידי חיפוש ובקשת כבוד ה' בעומק הירידה בעצמה.

עצה זו משלימה, לפי דברי מוהר"ן, את עצת הנקודות הטובות המבוארת בתורה אזמרה לאלוקי בעודי, וזה מחמת שרבינו עוסק בתורה זו בירידה ונפילה כזו שבה האדם אינו יכול למצוא שום נקודה טובה בעומק החושך בו הוא שרוי, ועצת הצעקה והבקשה עם הגעגועים והחיפוש מעלה אותו מחדש למקום בו יוכל לגלות את קרבת ה' על ידי נקודות טובות.

על ידי השכל טועה ונכשל

כשנאדם הולך אחר שכלו וקבדו שהשכל הולך לפני האדם, והוא זה שמנחה את האדם, (בעוד שבאמת התורה היא זו שצריכה ללכת לפני האדם כמובא בהמשך התורה), אזי יוכל ליישם בטעויות שכל כל התפיסה והדרך בעבודתו יתברך וכן יוכל ליפול במכשולות רבים גם כאשר התפיסה הכללית אינה טעות גמורה, וכלבא על ידי שכלו יירד רעות גדולות שהם עבירות וכפירות⁹ הם ושלום.

ויש כאלו שק"קו הדרך בכל הדרך אותה הטמיעו בעולם על ידי שכלם, כגון הרשעים הגדולים מאד המפורסמים, שהטעו את כל העולם בטעויות גדולות, והכל היה על ידי שהלכו והולילו את העולם אחרי חכמתם ושכלם¹⁰.

ועיקר דרך הנהגות שהיא דרך התורה, הוא רק ליישם בתמימות ובפשטות אחרי התורה הקדושה, כפי שום חכמות של הכל והתחכמות של כבוד¹¹. אפילו בתוך חכמת התורה, ועניין הנמימות הוא ההסתכלות בכל דבר שנושג שיהיה שם השם ותקופתו לקיים את רצונו, ולכלי הנהגות כלל כבוד עצמו שלא יתעסק עם כבוד עצמו בשום צורה, רק אם יש גוה כבוד השם ותקופתו יעשה ואפילו שיתכן ויש בזה גם כבוד עצמו, ואם לא לא דהיינו שרק אם רואה שאין בזה כבוד השם יתברך אזי לא יעשה, אבל כל זמן שיש בזה כבוד ה' יעשה אפילו אם זה לא בשלמות, ואם ינהג כך אין גוודאי לא יטעה בדרכו ואפילו לא יכשף וטעו¹².

הערות והרחבות

7 עיין בביאור הליקוטים תורה י"א שם מבואר עניין זה בהרחבה.
8 עיין שם בגמרא על כל המעשה של בית אבטינס ובית גרמו והקשר של כל הסוגיא לתורה דידן.
9 ולכאורה צ"ע, שהרי אם היה כתוב 'ויאמר' פעם אחת, היה שוב שתי מאמרות, שהרי בראשית הוא גם 'מאמר', ואם היה כתוב רק את 'בראשית', בלי שום ויאמר, אזי היה הכל סתום ונעלם ולא היה מתגלה שום בחינה של כבוד. ועיין במפרשים שם, מה הכוונה במשנה זו שהכל יכול היה להיבראות במאמר אחד.
10 ויש לעיין, מדוע רבינו לא הביא את לשון הגמרא ליתן שכר לצדיקים ועונש לרשעים, אלא סתם ואמר בשביל שכר ועונש, וכן יש להקשות, מדוע עניין השכר ועונש קשור לכבוד, הלא לכאורה זה היפך הכבוד, שהוא צריך להטיל מורא על ידי עונש ולשכנע לקיים מצוותיו על ידי שכר.
11 עיין לעיל הערה 3 ויש מפרשים שפירשו את כל הפסוק על בית המקדש, ועיין היטב בהערה 8.
12 ולכאורה נראה כאילו דבריו הקדושים כאן סותרים את דבריו בהמשך התורה, שהרי כאן כתב שיש גבול לכל העשרה מאמרות, ובהמשך דבריו מבואר שלמאמר הסתום, שנמנו מקבלים את חיותם אין שום גבול.

1 בהמשך התורה רבינו עוסק בעניין הדרכים שהאדם הולך בדרך והתורה הולכת לפניו, ויש בעניין הדרכים כמה בחינות, כי יש דרכים טובות שגם אותן צריך לברר, אך יש דרכים שאינן טובות, כמו שמבואר בהמשך המאמר כמה בחינות בזה.
2 בקשרי המאמר להלן מבואר שיש עבירות שמכונות בשם 'רעות' והם יותר גרועות מעבירות סתם, וכן מבואר בהמשך שעל ידי שכלו האדם נופל להררורים אחר השי"ת.
3 ויש לעיין מתוך התורה בעצמה לאיזה רשעים מפורסמים רבינו מכוון, ולמרות שבגוודאי יש בזה כמה בחינות, אבל אפשר לומר שבקשרי הפסוק 'ובהיכלו כולו אומר כבוד' שם מבואר קצת הקשר לאנשי דור המבול, ועיין בהערה הקודמת ודוק.
4 כי מבואר בהמשך שכל נפילת השכל והחכמה הוא שרוצה בכבוד עצמו ולא בכבוד ה'.
5 כך מדויק בלשון רבינו היטב. שהרי לא כתוב שאם רואה שיש בזה כבוד עצמו לא יעשה, אלא כתוב שכאשר אין בזה כבוד ה' אזי לא יעשה, אבל כאשר יש בזה כבוד עצמו, אזי לא ישיגח כלל על כבוד עצמו, דהיינו שלא יתעסק עם זה כלל ולא יימנע מלעשות משהו שיש בו כבוד ה' בגלל שהוא רוצה שזה יהיה נקי מכתוב עצמו. ובזה מבואר היטב קשר התורה הזאת לתורה רפ"ב ודוק.
6 כי העיקר זה לגלות את כבוד ה' במקומות הכי סתומים ונעלמים, היכן שכבוד ה' לא מתגלה, ולכן כאשר בעומק ירדתו הוא יגלה כבוד ה' יתברך שעצם ירדתו היא תכלית עלייתו.

שאלה:

אחד הדברים שמתעסקים בהם הרבה בעלון זה, הוא דרך הלימוד מיניה וביה. רצינית לשאול מה הגבול בעניין זה. כלומר, האם באמת כל סוג של פרט שיש בתורה מתבאר מתוך התורה, הרי יש דברים פשוטים שכתובים לפעמים בתורה אחת והם חוזרים על עצמם בתורה אחרת והם לכאורה אותה בחינה, כך שזה לא נראה שזה בכלל צריך הסבר, ובוודאי לא הסבר מיוחד שיוצא מתוך התורה בדווקא, אז מה באמת גבולות דרך הלימוד הזאת?

תשובה:

באמת אין גבול למה שאפשר לראות ולהעמיק ולמצוא, אך לא תמיד צריך כבר בשלב הראשון ללכת עד הסוף לכיוון הזה שהכל נלמד מתוך התורה. ונפרט יותר: ניקח לדוגמא את המושג 'רשע' שחוזר על עצמו בשתי התורות, תורה רפ"ב שלמדנו עד עתה, ותורה י"ב תניינא, שעכשיו אנו לומדים. לכאורה המושג 'רשע' הוא ברור ומובן, וכמו שהגדרת את זה שזה בכלל לא נראה כמו מושג שצריך הסבר. רשע זה אחד שעושה עבירות וחטאים. ואם זה כך, אז לכאורה בשתי תורות אלו רבינו מתכוון לאותה בחינה של רשע.

אבל באמת כאשר אנו מכניסים לראש, שאין סתירה בין זה שיש פירוש פשוט, לכך שבאמת בקשרי התורה יכול להתגלות עומק יותר גדול, שמדייק יותר את הבחינה עליה רבינו מדבר בתורה ספציפית זו, אם נהיה נאמנים למהלך הלימוד הזה, חזקה עלינו שנוכל לדלות עושר יותר גדול מתוך דברי רבינו במאמר, וגם להתאים כל תורה יותר למצבים פרטיים ומדויקים עליהם רבינו מדבר.

כשאנו נעיין בתורה רפ"ב ניווכח מכל קשרי התורה, מהפסוקים, ומכל דיוקי הלשון, שבחינת הרשע המדויקת של רפ"ב זה אותו אחד שעוסק בלראות בכל אחד את הנקודות הרעות ותמיד הוא לומד לימודי כף חובה, למרות שאולי כלפי חוץ הוא נראה צדיק גדול.

וכשאנו נעיין בתורה י"ב היטב נוכל למצוא בעזרת ה' כמה וכמה בחינות אחרות של רשע מסוג אחר, עם קווי מתאר שונים לגמרי, ודרך טיפול שונה אף היא. למשל, אחת הבחינות של הרשע של תורה י"ב, זה בכלל חכמולוג, אחד שהשכל קודם אצלו לתמימות.

ועל כן, באמת אפשר לומר שאין גבול להבנות העדינות והמדויקות שיוצאות בלימוד מתוך התורה, אבל אין זה סותר, שיש פירוש פשוט, שעד שנגיע לעומק הפשט, גם הוא נחשב בוודאי לנכון ואמיתי.

מציאת הנקודות טובות שליוו אותנו בתורה רפ"ב - 'אזמרה' מקבלת השלמה ועמידות בכל המצבים כאשר נלווה אליה הביקוש של 'איה' כמבואר באריכות בהלכות עירובי תחומין ו' אות ל':

וזהו, טובים השנים מן האחד, שאם יפלו האחד יקים את חברו, הינו בחינת שני הדרכים הנ"ל שהם מחזיקין את כל האדם לבל יפל בשום אופן בעולם. וזהו שאם יפלו האחד יקים את חברו, פי לפעמים מחזיקין את עצמן על ידי בחינת הנקודות טובות שמוצאין בו עדין, שהיה בחינת אבריהם פנ"ל. ולפעמים נופל חס ושלום גם מזה. ואז אין יכול להחיות את עצמו בשום דבר. ואז מחיה את עצמו על ידי הבקשה והחפוש בבחינת איה הנ"ל, שמנה הדרך אי אפשר להבעל דבר לבלבול ולהפילו על ידי שום בלבול בעולם, פי אף על פי שייכניס בדעתו חס ושלום, שאפס תקנה מחמת שקלקל מאד. ואף על פי שהאמת הוא כך וגם עתה הוא כמו שהיא, אף על פי כן מאחר שכבר גלו לנו שאפלו במקומות המטנפים יכולין לחפש ולבקש את ה' יתברך ולעלות על ידי זה דיקא לתכלית העליה, לבחינת איה, על כן בודאי תמיד יקום על עמדו ויתוף כף יזכה שיה' יתברך ירחם עליו ויאיר עיניו שיחזור ומצא הנקודות טובות שיש בו עדין וגיל וישיש בישועתו. וזהו בחינת שאם יפלו האחד יקים את חברו וכנ"ל.

באופן חי ומפורט מלמד מוהרנ"ש איך הביקוש 'איה מקום כבוד' מופנה אל עבר הקדושה והטוב שבאדם עצמו:

איה אדוני, רבנו של עולם רבנו של עולם, עיני תלויות לך, עיני צופיות אליך פי אתה יודע האמת עצם הרחמנות שעלי עד אין סוף ואין תכלית הביטחון בענייני כי רבו מכאובי וצרות לבבי "ראה ה' פי צר לי, מעי חמרמרו, נהפך לבי בקרבי, פי מרו מריתי" וזכני עזרני שאזכה לבקש ולחפש את כבודך באמת עד שאמצאך באמת. חניני חניני, כשם שגברו רחמיך עלינו והודעתנו מרחוק תורה הגבוהה הזאת שיכולין למצא אותה אפלו בתכלית תכלית הירידה על ידי החפוש והבקשה, איה, איה איפוא הוא, איה קדשתי איה טהרתי, איה נפשי ורוחי ונשמתי, איה ה' אלהי אבותינו המעלה אותנו מארץ מצרים מערות הארץ, איה המעלה אותנו מים, איה מקום כבודו, שעל ידי זה זוכין שתהיה הירידה תכלית העליה, כן פר בחמייה הרבים תעזרנו ותזכנו שנזכה לקים את כל דברי התורה הזאת באמת פרוצנה וכרצון צדיקיה האמתיים שגלו זאת התורה הגנוזה בעולם, באופן שנזכה למצא אותה באמת תמיד, ותהיה הירידה תכלית העליה, ואזכה לצאת ולעלות מהרה מפל המקומות המטנפים שגפלתני בהם בעונותי הרבים, ולעלות בתכלית העליה, ולשוב בתשובה שלמה לפניך באמת ובלב שלם פרוצנה הטוב, ואזכה להתקרב לכבודך הגדול והקדוש.

דרקדק בלשונו

קשרי התורה הטמונים בדקדוקי לשונותיו

מילים נרדפות?

תורה י"ב תנינא מעלה בפנינו תופעה חדשה של דקדוק הלשונית. עד עתה ראינו בעיקר זוויות שונות של התגלות מעמקי התורה על ידי הבחנה בביטויים והים המופיעים בהקשרים שונים.

כאשר מתחילים ללמוד תורה זו, מוצאים עושר מיוחד של מילים שונות המתארות לכאורה את אותו הדבר. יסוד המאמר הוא הצורך לחפש 'איה מקום כבוד' כאשר נופלים למקומות שבהם כבודו יתברך נסתר ונעלם. לתיאור החיפוש השתמש רבינו במגוון רחב של ביטויים:

"ושואל ומבקש איה מקום כבודו", "נמצא פשט מבקש ומחפש איה מקום כבודו, כזה בעצמו הוא חוזר ועולה ומחפש איה מקום כבודו, וזהו בעצמו תשובתו ותקונו כנ"ל, והבן היטב."

אל הכבוד העליון", "ואני מבקש וצועק איה מקום כבודו, וזה בעצמו תקונו", "פי זה עקר התשובה, פשאדם מבקש ומחפש אחר כבודו יתברך, ורואה בעצמו שרחוק מכבודו יתברך, ומתגעגע ושואל ומצטער איה מקום כבודו, וזהו בעצמו תשובתו ותקונו כנ"ל".

גם בטרם נכנסנו לעומקם של דברים נוכל להבחין במשמעויות שונות ובהבדלים מהותיים בין המילים השונות. אינו דומה "מבקש ומחפש" המתייחס לרצון ולמחשבה, ל"מבקש וצועק" שללא ספק מבטאים דיבור כפשוטו.

כאשר מישוה "שואל ומבקש איה מקום כבודו", ייתכן והדבר נעשה מבלי שהוא "מתגעגע ושואל ומצטער",

שזו כבר מציאות נפשית אחרת, שאולי לא כל אחד זוכה לה.

ההבדלים בולטים לעין, וככל שמתבוננים רואים שזוהי מערכת שלימה של חיפוש ועליה. כל בחינה של בקשת איה נובעת ממשוה, וככל שהבקשה מתעצמת היא מולידה התקדמות ותיקון נוסף.

"נמצא פשט מבקש ומחפש איה מקום כבודו, כזה בעצמו הוא חוזר ועולה אל הכבוד העליון", "ואני מבקש וצועק איה מקום כבודו, וזה בעצמו תקונו וכו' פי על ידי בחינת איה נתתקן ועולה משם פנ"ל, פי זה עקר התשובה, פשאדם מבקש ומחפש אחר כבודו יתברך, ורואה בעצמו שרחוק מכבודו יתברך, ומתגעגע ושואל ומצטער איה מקום כבודו, וזהו בעצמו תשובתו ותקונו כנ"ל, והבן היטב."

חלוקת החבורות

בהתרגשות רבה התקבלו החבורות המהודרות של תורה י"ב תניא - אי"ה, שהופצו במוקדים רבים, וכפי שניתן לברר בקו הטלפון של לסלסל בתורתו (04-627-7313). בחבורות הודפסה התורה באותיות מאירות עיניים להקל על העיון, וכן במהדורת צורת הדף, ובנוסף בעימוד המיוחד 'פסוק לי פסוקך' המקל על ההבנה והשינון.

יחד עם התורה נערכו בחוברת ליקוטי עצות המשולש, ליקוטי תפילות, וליקוטי הלכות על תורה זו (עירובי תחומין ו' וגבית חוב מהיתומים ג'), ובנוסף עמודים ריקים לכתיבת החידושים והמהלכים שנוכח להם בסייעתא דשמיא.

קבוצות לימוד חדשות

מלבד השיעורים הקיימים מכבר בערים השונות, נרשמה התעוררות גדולה כאשר בני ישיבות ואברכים בשכונות השונות פנו מיוזמתם ובקשו לארגן שיעורים שבועיים על התורה הזמנית. ככל שהדבר מתאפשר, 'לטייל בתורתו' משתדלים לענות על הדרישה בהמצאת חומרי למידה ומגידי שיעורים, להגדיל תורה ולהאדירה.

החידושים שלכם

במדור 'אז נדברו' אנו משתדלים להביא מפרי עטם של הלומדים, המשיבים על השאלה השבועית, או שולחים שאלות, מהלכים וחידושים נוספים. חשוב להתנצל בפני מי שדבריו לא הודפסו, ולציין שלמרות שאין באפשרותנו להדפיס את כל מה שנשלח, הרי שהדברים מתקבלים ונשמרים במערכת, כך שאולי בהמשך אם ירצה השם, במסגרת רחבה יותר, יוכלו להיות מובאים שאר התשובות והמאמרים הנפלאים ששלחתם. חזקו ואמצו!

השאלה השבועית

רבינו מביא את המשנה באבות שבעשרה מאמרות נברא העולם בשביל שכר ועונש, ולכאורה עצם הצורך בשכר ועונש סותר את מושג הכבוד, כי הכבוד הוא דווקא כשכולם ממושמעים מתוך כבוד אמיתי ולא בגלל שמעודדים אותם בקבלת שכר או מאיימים עליהם בעונש.

ניתן להשיב בקו 'לסלסל בתורתו' ובכתב למדור 'אז נדברו'

לכבוד עלון לטייל בתורתו ה' עליהם יחי!

קודם כל אני רוצה להודות לכם על העלון שממש מחיה אצלי את ההליכה עם התורה, וגם כשקצת מתיישים הדברים חלילה, בכל פעם אתם מעוררים התחדשות חדשה, בחידושים ובשאלות, ובכלל בהרגשה של רבים העוסקים במצוה.

רציתי להציע התייחסות לשאלה שהעליתם בעלון האחרון: "מדוע חיבר מוהרנ"ת את שתי תורות אלו, 'אזמרה' ו'איה', כמהלך אחד של ב' דרכי הקדושה, האם מצא לכך סמך ורמז בדברי רבינו, ואם כן, מה הם אותם רמזים?"

ושמתי לב לנקודה די פשוטה, ואני משער שיהיו חכמים שימצאו דברים עמוקים יותר, אך בעצם לכאורה כל התורה 'אזמרה' מבוססת על התורה 'איה'. כי ב'אזמרה' עיקר העבודה היא לחפש את הנקודות הטובות, כמו שכתוב שם: "ואף על פי שאתה רואה שהוא רשע גמור, אף על פי כן צריך אתה לחפש ולבקש למצוא בו מעט טוב ששם אינו רשע" וכן לגבי עצמו: "ואפילו כשמתחיל להסתכל בעצמו ורואה שאין בו שום טוב, והוא מלא חטאים, ורוצה הבעל דבר להפילו על ידי זה בעצבות ומרה שחורה, חס ושלום, אף על פי כן אסור לו ליפול מזה, רק צריך לחפש ולמצוא בעצמו איזה מעט טוב, כי איך אפשר שלא עשה מימי איזה מצוה או דבר טוב, ואף שכשמתחיל להסתכל באותו הדבר הטוב, הוא רואה שהוא גם כן מלא פצעים ואין בו מתום, היינו שרואה שגם המצוה והדבר שבקדושה שזכה לעשות, הוא גם כן מלא פניות ומחשבות זרות ופגמים הרבה, עם כל זה איך אפשר שלא יהיה באותה המצוה והדבר שבקדושה איזה מעט טוב, כי על כל פנים איך שהוא, על כל פנים היה איזה נקודה טובה בהמצוה והדבר טוב שעשה, כי צריך האדם לחפש ולבקש למצא בעצמו איזה מעט טוב, כדי להחיות את עצמו, ולבוא לידי שמחה כנ"ל".

ונמצא שכמעט אין הבדל בין 'אזמרה' ל'איה', כי היסוד הוא שגם בחושך צריך לחפש 'איה מקום כבודו', היכן בחושך הזה נמצא כבוד ה' יתברך. והחיפוש נעשה מתוך אמונה שישנו בוודא.

ואולי אפשר להוסיף שבאמת עיקר החידוש ב'איה' הוא להתעקש לעשות 'אזמרה'. כי עיקר הניסיון הוא כאשר מבקשים ומחפשים אך רואים שאין שום דבר, אין שום כבוד שמים במקום הזה, לפי הבנתו. ואז הוא עלול להיכנע ולהישר ולפול חלילה לספקות והרהורים, אולי חלילה יש משהו בעולם שלא נברא לכבודו, וסותר את הבניין האמיתי של 'כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו'. ואז אין

מקום לאזמרה ואין מקום לניגונים ולצמיחה, כי חלילה מזהה את המקום הזה (שלפעמים הוא האדם עצמו או חבריו) כמנותק מכבודו יתברך חלילה.

ורק על ידי הגילוי הנורא והנפלא של 'איה', משיג שהשאלה והביקוש היא בעצמה כבודו יתברך, כאשר גם בחושך המוחלט ובמקומות המטונפים שאין בהם שום אור וטוב גלוי, גם שם שואל ומבקש 'איה מקום כבודו', בזה עצמו מתגלה כבודו יתברך.

ואולי אפשר להוסיף, לאור כל הנ"ל, שממילא כאשר זוכה לשאול ולבקש 'איה' גם במקומות הרחוקים ביותר, הרי ללא ספק זוהי זכות עצומה, אמונה תמימה ומאירה, אז כבר יש כאן נקודה טובה ואפשר להמשיך ממנה הלאה לאזמרה.

אבל יותר מזה, הרי אם על ידי המקום הזה והניסיון הזה נעשתה והתגלתה הנקודה הטובה של האמונה התמימה שחייב להימצא כבודו יתברך בכל העולם, שלכן שאל 'איה מקום כבודו', יוצא שהמקום החשוך הזה כבר אינו כל כך חשוך, כי מתגלה שדווקא על ידי החושך הזה התגלה כבודו יתברך, ונמצא שמלכותו יתברך בכל משלה וגם המקומות הרחוקים שהם בבחינת 'וכבודי לאחר לא אתך', הם עצמם כלי לכבודו יתברך!

ואם אפשר להעיר משהו למעשה, כאשר מאירה לאדם האמונה הזו והוא אינו מבולבל כלל, אין כל כך תיקון ועליה. דווקא כאשר אינו חש שזהו ניסיון, רק אז על ידי שמתגבר להאמין ולשאול ולהתעקש 'איה מקום כבודו', דווקא אז זה מהווה תיקון וגילוי חדש ונפלא.

ובדומה למה שכתב רש"י באיוב (ל"ח ב'): "מי זה מחשיך עצה בלי דעת, אמר הקב"ה מי זה הוא מחשיך עצה מקלקל במילים וברוב דברים שכתבתי איש תם וישר בתחילת הספר כדי לחול שמי עליו והוא בא והחשיך וקילקל מה שיעצתי ברוב דבריו ואיוב ענהו מי זה מעלים עצה (איוב מב) אילו הייתי יודע עצתך לא הייתי מרבה בדברים והקב"ה השיבו והלא אברהם לא היה יודע ועמד בעשר כך מצאתי".

זאת אומרת שאיוב טען 'לא ידעתי שזה ניסיון', וענה לו הקב"ה שגם אברהם איבנו לא ידע שזה ניסיון, וזה גופא מה שעשה את עמידתו בניסיון לזכות הגדולה ביותר, עד שלדורי דורות אנו חיים בזכות ואוכלים את פירות אותו ניסיון של 'ואיה - השה לעולה'!

שוב ישר כח גדול על כל 'לטייל בתורתו', ויעזרנו השם יתברך להתחדש וללכת בדרכים ישירות בתורת רביה"ק.

בנימין ק. מודיעין עילית.

הערות חידושים פניות ובקשות יתקבלו למדור עד 200 מילים בלבד!